

OBSAH

Českému čtenáři 7

ÚVOD

9—29

Rozvoj západoevropské hudby 9
Ruský církevní zpěv 10
Skomorochové — potulní pěvci 15
Ruská národní píseň 16
Hudba v XVII. století za Petra Velikého 22
Instrumentální hudba 24
Romance 25
Opera 27

MICHAJL IVANVIČ GLINKA

30—76

Životopis 30
Osobnost 45
Tvorba 49
Melodie 52
Rytmus, rozměr a tempo 54
Harmonie 56
Polyfonie 58
Instrumentace 60
Operní slohy 62
Fantastika a groteska 68
Komičnost 70
Romance 71

Nástrojová hudba 74

Závěr 74

ALEXANDER SERGĚJEVIČ DARGOMYŽSKIJ

77—99

Životopis 77

Osobnost 81

Melos a romance 82

Rusalka 85

Kamenný host 88

Symfonická díla 99

ALEXANDER NIKOLA JEVIČ SĚROV

100—106

Životopis 100

Osobnost 102

Judita 103

Rogněda 104

Pekelná síla 105

Závěr 106

ANTON GRIGORJEVIČ RUBINŠTEJN

107—114

Životopis 107

Osobnost 109

Rubinštejn jako skladatel 111

Rubinštejn pěstitel hudební kultury 112

Rubinštejn pianista 113

CĚSAR ANTONOVIČ KJUI

115—121

Životopis 115

Osobnost 116

Kjui hudební kritik 117

Kjui skladatel 119

MILIJ ALEXEJEVIČ BALAKIREV

122—139

Životopis 122

Osobnost 126

Tvorba 134

Symfonická díla 135

Klavírní skladby 136

Romance 136

Církevní zpěvy 138

Škola Balakirevova 138

ALEXANDER PORFIRJEVIČ BORODIN

140—164

Životopis 140

Osobnost 144

Tvorba 146

Melodie 148

Rytmus a rozměr 149

Harmonie 149

Polyfonie 150

Instrumentace 152

Symfonie 152

Kvarteta 153

Romance 154

Opera »Bohatýři« 157

Finale k baletní opeře »Mlada« 157

Opera »Igor« 157

Vliv Borodinův na jiné skladatele 163

Závěr 163

MODEST PETROVIČ MUSORGSKIJ

165—246

Životopis 165

Objektivní a subjektivní typ umělce 174

Umělecký dar pozorovací 175

Tvůrčí obraznost 177

Krása a výraznost v hudbě 178

Musorgskij a Lev Nikolajevič Tolstoj 185

O symbolismu v hudbě 187

Anthropocentrismus 190

Tonálnosti 191

Starobylé tóniny 202

Rytmika 205

Tempa 206

Melodické obraty 207

Nestálost nálad 215

Dvojitvárnost Musorgského 219

Kontrastnost povah 222

Kontrastnost situací 223

Historická intuice 224
 Láska k loutkovému divadlu 227
 Polypersonalismus v dopisech Musorgského 229
 Musorgskij o ruském lidu 233
 Musorgskij myslitel 234
 Vliv Musorgského na jiné skladatele 246

PETR ILJIČ ČAJKOVSKIJ

247—281

Životopis 247
 Různost mínění při posuzování tvorby Čajkovského 255
 Vliv jiných skladatelů na Čajkovského 257
 Vztah mezi schopností k sebekritice a tvůrčími silami 260
 Čtyři základní motivy v tvorbě Čajkovského 261
 Čajkovskij jako mluvčí ruských inteligentských nálad
 a městského národopisu 265
 Typicky individuální zvláštnosti Čajkovského v melosu,
 rytmice, harmonii, polyfonii a instrumentaci 266
 Novotářství a užití nových forem v ruské hudbě 270
 Vliv Čajkovského na jiné skladatele. Jeho názory na vztah
 formy k obsahu. Jednotnost slohu 273
 Podstata rozdílnosti mínění ctitelů a odpůrců Čajkovského
 277

NIKOLAJ ANDREJEVIČ RIMSKIJ-KORSAKOV

282—396

Životopis 282
 Tvorba 296
 Melos 304
 Tempo, rytmus, rozměr 315
 Polyfonie 322
 Harmonie 327
 Instrumentace 335
 Zvukopis 340
 Svět poetických obrazů 348
 Komično, humor, groteska a satira 360
 Operní slohu 366
 Symfonický a komorní ensemble 378
 Romance 383
 Církevní zpěvy 389
 O vlivu Rimského-Korsakova v dějinách ruské hudby 390

- ANATOLIJ KONSTANTINVIČ LJADOV 397—400
Životopis 397
Osobnost a tvorba 398
- ALEXANDER KONSTANTINVIČ GLAZUNOV 401—411
Životopis 401
Tvorba 404
Symfonie 405
Ostatní neprogramové instrumentální skladby 408
Typicky individuální zvláštnosti Glazunovovy: melos,
harmonie, polyfonie, instrumentace 409
Humor 409
Romance 410
Závěr 410
- SERGĚJ IVANVIČ TANĚJEV 412—418
Životopis 412
Tvorba v komposici 415
Důležitější skladby 417
- SERGĚJ VASILJEVIČ RACHMANINOV 419—423
Životopis 419
Skladby pro piano 420
Romance 421
Symfonická díla 422
Kantáty 422
Opery 422
- ALEXANDER NIKOLAJEVIČ SKRJABIN 424—435
Myšlenky o ruském novotářství 424
Životopis 426
Díla Skrjabinova 427
Vliv jiných skladatelů na Skrjabina 427
Osobnost 428
Tvorba 430
Závěr 435
- IGOR FEDORVIČ STRAVINSKIJ 436—453
Životopis 436

Tvorba 437
Estetika Stravinského 447

SERGĚJ SERGĚJEVIČ PROKOFJEV	454—461
Životopis 454	
Tvorba 457	
ZÁVĚR	462
POZNÁMKY A DOPLŇKY	466
TABULKA TÓNIN	475
REJSTŘÍK JMENNÝ	477
REJSTŘÍK VĚCNÝ	489
SEZNAM NOTOVÝCH PŘÍKLADŮ	508
SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH	510